

Проте така узгодженість не є свідченням коректності самих оцінок оптимальної інфляції. Характерним в цьому контексті виявляється сучасний досвід окремих країн – зони євро, чії економіки демонструють мінімальне зростання, хоча інфляція в них не перевищує у середньому 2-3 % на рік та узгоджується з оцінками його оптимального рівня.

Але не у всіх індустріальних економіках визначення інфляційних орієнтирів має такий обмежувальний характер. Так, Федеральна резервна система (ФРС) США, не скута жорсткими зобов'язаннями щодо утримання стабільних цін і допускає більш високі темпи їх щорічного зростання, ніж ЄЦБ: у 2001-2007 рр. вони становили в середньому 3,6 %, що узгоджується з висновками Є.Грошена, М.Швейдера, які оцінили оптимальний рівень інфляції на ринку робочої сили США у 3-4%.

За період незалежності України вітчизняна практика накопичила значний досвід управління інфляційним процесом. Були сформовані основні засади антиінфляційної політики в перехідній економіці та апробовані певні методологічні підходи до прогнозування та регулювання інфляції. За цей період вдалося подолати гіперінфляцію і забезпечити перехід на помірні темпи інфляції.

Особливістю регулювання інфляції в Україні в умовах стабільного економічного розвитку є те, що вона носить активний характер порівняно з умовами нестабільної економіки. Прогнозування інфляції є невід'ємною частиною її управління.

Висновки

Боротьба з інфляцією, її оцінка є одними із головних проблем державного регулювання, бо на цьому ґрунтується вся соціально-економічна, фінансова і банківська політика. З метою стримання інфляції та зменшення її негативних наслідків уряд держави здійснює антиінфляційну політику.

Список використаних джерел

1. Булавина О.А. Монетарні (грошові) фактори інфляції в процесі прогнозування інфляційних процесів в Україні // Вісник Тернопільської академії народн. господарства. – Тернопіль: Економічна думка. – 2000. - №1
2. Економіка і прогнозування / за ред. В.М.Геєць. наук.аналіт.журнал, К.: 1/2005.
3. Булавина О.А. Модель регулювання інфляції в умовах сталого економічного розвитку // Інформаційні технології в економіці, менеджменті і бізнесі: проблеми науки, практики і освіти: Зб.наук.праць. – К.: вид-во Європейського університету, 2002.
4. www.finance.org.ua

УДК 336.4

Я. І. Чабан

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

ОПОДАТКУВАННЯ В УПРАВЛІННІ ФІНАНСОВИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ

© Я.І. Чабан, 2009

Фінансове забезпечення соціально-економічного розвитку території обумовлює не тільки напрям та найближчі перспективи її розвитку, а й довгостроковий поступ. Податкові надходження є основним джерелом фінансових ресурсів бюджету, а отже і основним інструментом прямого впливу на стан економіки регіону. Тому актуальним є комплексний аналіз основ державного податкового регулювання розвитку регіональної економіки, обґрунтування виділення податкових відносин як провідної ланки посилення впливу держави на ефективність економічних процесів і на цій основі розроблення рекомендацій щодо оптимізації державного податкового регулювання регіональної економіки.

Об'єктом дослідження є процеси фінансового забезпечення соціально-економічного розвитку території. Предмет дослідження – суттєві закономірності впливу податків на фінансове забезпечення соціально-економічного розвитку території.

Хоча в Україні протягом 1995-2008 рр. спостерігаємо чітку тенденцію до зменшення питомої ваги доходів місцевих бюджетів у структурі доходів зведеного бюджету, все ж їх питома вага

залишається досить значною і порівнянною із питомою вагою доходів місцевих бюджетів у консолідованому бюджеті, характерною для країн Східної і Центральної Європи. При цьому основним джерелом доходів бюджету є податкові надходження. Фіскальне значення податкових надходжень з часом тільки посилюється. Для Дніпропетровської області за період 2002-2008 рр. питома вага податкових надходжень зростає із 68% до 72%. Фінансова залежність обласного бюджету від трансфертів із державного бюджету при цьому значно зменшилась. Таким чином, податкові надходження становлять основне джерело фінансових ресурсів бюджету області.

Було проаналізовано фінансове забезпечення соціально-економічного розвитку Дніпропетровської області. При цьому виявлено наступні закономірності:

– рівень фінансового забезпечення соціально-економічного розвитку Дніпропетровської області є високим і характеризується переважанням доходів над видатками. Проте динаміка зміни витрат бюджету на різні напрями соціального розвитку є надто різною і приводить до значної зміни структури видаткової частини місцевого бюджету;

– розвиток економіки відбувається більш швидкими темпами, ніж розвиток фінансового забезпечення (що не стосується 2008 р.), проте не має інтенсивного характеру. Розвиток ринку праці Дніпропетровської області відповідає розвитку економіки і характеризується досить швидкими темпами росту із зміною тенденції 2008 р. Всі проаналізовані показники розвитку ринку праці Дніпропетровської області функціонально пов'язані між собою. Темпи зміни показників добробуту населення Дніпропетровської області є менш сталими і хоч відтворюють зростання якості життя, проте менш швидкими темпами, ніж відбувається покращення економічних показників.

– рівень фінансового забезпечення обумовлюють надходження до місцевого бюджету від податку з доходів фізичних осіб, плати за землю, єдиного податку на підприємницьку діяльність, плати за торговий патент на деякі види підприємницької діяльності, місцевих податків і зборів. Питома вага надходжень з інших податків не перевищує в сумі 2%.

Функціонально справді більшість показників соціально-економічного розвитку Дніпропетровської області залежать від співвідношення обсягів справляння різних податків, причому напрям цього впливу не є однозначним. Зокрема позитивним і переважно сталим є вплив справляння плати за землю. На розвиток ринку праці справляння даного податку спричинює не такий значний вплив як на інші елементи соціально-економічного розвитку регіону. Оскільки плата за землю має переважно фіскальне значення, то й за рахунок її фіскальної ролі і формується позитивний вплив. Посилення фіскального значення справляння плати за землю можна досягти за рахунок зміни механізму її справляння. Необхідно прив'язати обсяг плати до вартості оподаткованого об'єкту та ввести диференційовані ставки податку, величина яких буде коливатись в залежності від вартості землі. Однак для реформування справляння плати за землю є необхідним провести кадастрову оцінку землі. Висока вартість реформування плати за землю буде компенсована за рахунок значного покращення фінансування соціально-економічного розвитку регіону.

Фіскальне значення єдиного податку на підприємницьку діяльність і місцевих податків і зборів не є значним, проте їх регуляторне значення значно вище. Зокрема, єдиний податок на підприємницьку діяльність має значний позитивний вплив на кількість працевлаштованих та рівень безробіття. Отже, непрямим чином він сприяє поліпшенню соціально-економічного розвитку території. Підвищення обсягу надходжень від податку з доходів фізичних осіб негативним чином впливає на розвиток ринку праці області. Тому посилення адміністрування, збільшення санкцій за невчасну сплату даного податку і т.п. не приведе до однозначно позитивних результатів. Зростання обсягів надходжень від податків з доходів фізичних осіб повинно бути наслідком покращення соціально-економічного розвитку області. У фінансовому забезпеченні соціально-економічного розвитку Дніпропетровської області найбільш оптимальним буде підтримання обсягів надходжень від даного податку у величині, що відповідає 68% від загального обсягу податкових надходжень. Саме така питома вага даного податку відповідає періодам найвищих темпів економічного зростання.

Таким чином, як свідчать дані дослідження, трансформація структури податкових надходжень у фінансовому забезпеченні соціально-економічного розвитку непрямим чином обумовлюватиме зміну величини критеріїв такого розвитку у сторону їх покращення. Управління співвідношенням обсягу податкових надходжень може бути використане для похідного впливу держави соціально-економічним розвитком території.